

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

Щодо наступної функції, а це підтримання публічного обвинувачення в суді, в даному випадку слід зазначити наступне, а саме те, що прокурор реалізуючи цю функцію повинен дотримуватися основоположних принципів, які зазначені в Законі України «Про прокуратуру». При здійсненні підтримання публічного обвинувачення у справах про воєнні злочини прокурор повинен приділяти особливу увагу потерпілим, надаючи їм при цьому, як первинну правову допомогу (надаючи юридичні роз'яснення), так і вторинну правову допомогу (допомогти в складанні процесуальних документів). Адже жертви цих злочинів зазнали великих душевних страждань та фізичних катувань. В цьому і полягає правозахисна роль органів в прокуратури при підтриманні публічного обвинувачення в суді.

Отже, правозахисна роль органів прокуратури під час дії воєнного стану є досить особливою та визначальною, адже на дану інституцію покладаються особливі функції та повноваження, які притаманні лише органам прокуратури. І від якості їх виконання залежить чи понесуть винні у вчиненні воєнних злочинів справедливе покарання.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
2. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення: 05.05.2023).

Ключові слова: прокурор, підтримання публічного обвинувачення, правозахисна роль, функції прокуратури.

Key words: prosecutor, support of public prosecution, human rights role, functions of the prosecutor's office.

КРАВЧЕНКО МАРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук*

ДО ПИТАННЯ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СУДОВІЙ ГІЛЦІ ВЛАДИ

Проблема корупції вже протягом тривалого часу залишається однією з найбільш актуальних для України. На жаль, попре вжиття ряду заходів з метою попередження корупційних проявів, у тому числі, в судовій гілці влади, можна стверджувати щодо їх недостатньої неефективності. Так, у 2022 р. Україна отримала 33 бали зі 100 можливих в Індексі сприйняття корупції (показник погіршився на один бал, і тепер Україна посідає 116 місце зі 180 країн у цьому рейтингу). Таку саму кількість балів у 2022 р. отримали Алжир, Ангола, Замбія, Монголія, Сальвадор та Філіппіни [1].

В загалі, під корупцією у судовій владі розуміють вияв неналежної поведінки у судових установах, наприклад, у судах, офісах судової

адміністрації і в органах врядування судової системи, а також неналежну поведінку зовнішніх політичних діячів, приватних осіб чи представників громадянського суспільства, які намагаються неналежно чи незаконно вплинути на прийняття суддівських рішень [2].

У цілому погоджуємося з наведеним визначенням, проте вважаємо, що вплив зовнішніх політичних діячів, приватних осіб чи представників громадянського суспільства не обмежується виключно прийняттям «потрібного» судового рішення. На нашу думку, корупційні прояви у судовій гілці влади також можуть бути пов'язані з: 1) сприянням обрання на посаду в рамках органів судової гілки влади; 2) впливом на прийняття певного рішення, що не пов'язане з відправленням правосуддя; 3) отриманням інформації, що має обмежений доступ тощо.

Зважаючи на вищенаведене, вважаємо за можливе запропонувати власне визначення поняття «корупція в судовій гілці влади» – дія або бездіяльність суб'єктів, що належать до судової гілки влади, та вчиняються ними за допомоги власного службового статусу з метою отримання неправомірної вигоди.

Відзначимо, що в науковій літературі основними передумовами корупції в судах вважається неефективність державної політики у сфері протидії злочинності та корупції, а також відсутність реальних дій, спрямованих на реформування системи правоохоронних органів та судової гілки влади, а саме: 1) недосконалість законодавства, яке регулює питання судоустрою України, статусу суддів та судочинства; 2) значною мірою декларативна, а не фактична самостійність суддів і незалежність суддів; 3) вплив на діяльність судової влади з боку суб'єктів політичної діяльності, виконавчої та законодавчої гілок влади; 4) непрозорість процедури добору кандидатів на суддівські посади [3].

На нашу думку, з такими твердженнями складно погодитися. Так, щодо законодавства, то, до прикладу, на думку багатьох експертів, у тому числі міжнародних, Конституція України є однією із найкращих у світі, адже має чітко виражене соціальне забарвлення, гарантує широкі права і свободи людини та громадянина [4]. До того ж, законодавство про судоустрій та статус суддів неодноразово надавалося для оцінки європейським фахівцям (до прикладу, Європейській комісії «За демократію через право»). Не можна оминати той факт, що чинне законодавство передбачає ряд гарантій незалежності суддів, Конституцією України покладено на Вищу раду правосуддя завдання з забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя, а задля подолання корупції створювалися нові правоохоронні органи або реформувалися вже діючі (з урахуванням європейського досвіду). Отже, видається, що причина полягає не в недосконалості законодавства або недостатності заходів, що вчиняються. На нашу думку, проблема корупції в судовій гілці влади пов'язана з загальним ставленням держави до людини та умовною реалізацією на практиці принципу верховенства права. Особливо гостро ця проблема постає в сучасних умовах воєнного стану, проте вона потребує окремого самостійного дослідження.

Список використаних джерел:

1. Індекс сприйняття корупції–2022. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org>
2. Корупційні ризики останніх реформ у судовій системі України. Програма реформування сектору юстиції «Нове правосуддя» («Новеправосуддя»). 2017. 50 с. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/NJ_Judicial_Corruption_Risks_Report_2017_UKR-1.pdf
3. Скромний Я. І. Особливості протидії корупції в судовій системі України. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*. 2020. № 27. С. 184–188.
4. Сьогодні 25 років Конституції України. *Армія INFORM*. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/06/28/sogodni-25-rokiv-konstytucziyi-ukrayiny/#:~:text=На%20думку%20багатьох%20експертів%2С%20зокрема,якими%20громадяни%20України%20сповна%>

Ключові слова: суд, судова влада, суддя, корупція, індекс сприйняття корупції.

Key words: court, judiciary, judge, corruption, corruption perception index.

КУБАЄНКО АНДРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ: ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Сучасне суспільство переживає новий етап соціальних, інституційних та конституційно-правових змін, які потребують перегляду політики та розробки нових підходів до управління. Особливо важливою є оптимізація державного управління у сфері правоохорони, включаючи підвищення якості інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів. Ефективність заходів, що приймаються цими органами для протидії злочинності та забезпечення публічного порядку, залежить від ефективної організації та функціонування цієї системи.

Це викликає підвищену увагу до правоохоронних органів в Стратегії забезпечення державної безпеки як одного з ключових національних пріоритетів, і вимагає підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, включаючи підвищення якості функціонування системи моніторингу правозастосування [1].

Зростаюча кількість та складність кримінальних правопорушень, разом зі зростаючим рівнем вимог населення до якості та ефективності роботи правоохоронних органів, підкреслює актуальність проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки ефективності діяльності цих органів. Оцінка ефективності діяльності правоохоронних органів є важливою складовою забезпечення національної безпеки

Кісліцина Ірина Олександрівна До питання про роботу САП у період воєнного стану	128
Ковальчук Інна Сергіївна Особливості реалізації правозахисної діяльності органів прокуратури в умовах воєнного стану.	130
Кравченко Марина Олександрівна До питання корупційних правопорушень у судовій гілці влади	132
Кубаєнко Андрій Володимирович Ефективність діяльності правоохоронних органів: оцінка та аналіз за допомогою інформаційно-аналітичних засобів	134
Свида Олексій Георгійович Перспективи вдосконалення статусу Вищого антикорупційного суду.	138
Храпенко Олена Олегівна Адвокат і новітні технології	140
Чекмарьова Лариса Юріївна Підготовка клієнта до судового засідання: психолого-правовий аспект.	142
Курганський Олександр Валерійович Окремі аспекти кадрової роботи в органах прокуратури	146
Нестерчук Лілія Петрівна, Лисенко Ангеліна Володимирівна Щодо проблематики поняття недержавної правоохоронної діяльності	149
Зубрицький Олександр Олександрович Проблемні питання запровадження функціонування реєстру дисциплінарних проваджень щодо адвокатів	151
Kondrych Vasyl Criteria for prospective candidates seeking the position of judge in the Supreme anti-corruption court	154
Орленко Артем Ігорович Про визначення поняття адміністративного суду в національній правовій доктрині	157
Чорний Максим Михайлович Окремі питання організації прокурорського нагляду при розслідуванні кримінальних правопорушень слідчими Державного бюро розслідувань	159
Щербатий Роман Романович Щодо проблеми кадрового дефіциту в системі судоустрою України	162